

n-850997

За наукові КАДРИ

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

ВІТРОК
1958 року
№ 28, 29
(578, 579)

Ціна 20 коп

Працівники радянської науки і вищих
учбових закладів! Боріться за дальший
розквіт науки, підвищуйте її роль у техніч-
ному прогресі, поліпшуйте підготовку
спеціалістів! Хай живе передова радянська
наука — дітище соціалізму!

Із закликів ЦК КПРС до 41-х ро-
ковин Великої Жовтневої соціалі-
стичної революції.

ПРО РЕОРГАНІЗАЦІЮ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ

В університетах закріпився і розвивається такий вид вищої освіти, який забезпечує випусникам в галузі багатьох спеціальностей високу загальнонаукову підготовку на рівні сучасних досягнень науки.

Проте, критично оцінюючи сучасний стан університетської освіти, необхідно підкреслити, що глибина теоретичних знань випусників університетів у порівнянні з вимогами науки і техніки все ще недостатня. Це стосується біології, хімії та деяких інших дисциплін. Мають місце також серйозні недоліки в практичній підготовці і у використанні знань випусників гуманітарних вузів у народному господарстві.

Інтереси розвитку радянської науки і техніки вимагають дальшого удосконалення роботи університетів та гуманітарних вузів.

Університети й надалі будуть розвиватися як вищі учбові заклади, які забезпечують народне господарство і культурні установи країни кадрами спеціалістів з глибоконауковою підготовкою в галузі фізики, хімії, біології, математики, механіки, географії, історії, філології, філософії, права, економіки та ряду інших наук. Спеціалісти, які закінчують університет, повинні володіти знаннями сучасних досягнень науки, вміти орієнтуватися в дальших перспективах розвитку наукової думки, володіти технікою сучасного експерименту.

При перебудові університетської освіти необхідно виходити з того, що університети повинні готувати спеціалістів для системи науково-практичних закладів, учителів, професійних середніх шкіл і шкіл працюючої молоді, викладачів технікумів з загальнонаукових дисциплін. Випусники університетів повинні направлятися, з одного боку, на роботу в цехові заводські лабораторії, конструкторські бюро, на дослідні сільськогосподарські станції, в науково-дослідні установи, геологічні партії тощо, з другого боку, — учителями середніх шкіл і технікумів.

Розвиток нових галузей промисловості, інтереси технічного прогресу настійно вимагають творчого поєднання праці теоретика з працею інженера-практика, інженера-конструктора, інженера-технолога. Звідси випливає завдання: особливу увагу звернути на розширення підготовки спеціалістів з математики, (особливо обчислювальної), біології (особливо біофізики, біохімії, фізіології), фізики (особливо радіофізики), хімії (особливо з хімічного каталізу, високополімерних сполук).

Вважається необхідною організація підготовки кадрів з міжфакультетських спеціальностей — лінгвістико-математиків для машинізованого перекладу, економісто-математиків для економічних центрів планування з застосуванням електронних машин, фізиків і хіміків з добрим знанням

ВІД РЕДАКЦІЇ

Відбулося поширене засідання Вченої Ради університету, яке розглянуло питання: «Про реорганізацію та заходи по підвищенню якості вищої освіти». На засіданні з доповіддю виступив ректор університету, академік С. І. Лебедев. Він відзначив величезний інтерес, з яким радянські люди зустрі-

ли пропозиції М. С. Хрушова і Президії ЦК КПРС щодо зміцнення зв'язку школи з життям і дальшого розвитку системи народної освіти в країні, підкреслив надзвичайну важливість і актуальність цього документу.

Академік С. І. Лебедев доповів Раді про результати двох нарад з питань реорганізації середньої та вищої освіти, які відбулися в липні в

Києві і у вересні в Москві. Коротко розповівши про заходи, які пропонуються запровадити в галузі технічної, сільськогосподарської та медичної освіти, доповідач детально зупинився на намічуваній перебудові в роботі університетів.

Нижче ми друкуємо частину доповіді академіка С. І. Лебедева, яка стосується реорганізації університетської освіти.

біології та біологів з добрим знанням хімії, філософів з міцним знанням основ природничих та гуманітарних наук і т. д. В зв'язку з цим ставиться завдання поглибити фізико-математичну підготовку для біологів, хіміків, геологів, економістів.

Хімікам потрібно забезпечити можливість пройти науковий курс з хімічного каталізу, хімії природних з'єднань, хімії пластичних мас, з фізичної хімії і т. д.

Історики повинні краще знати історію країн Сходу, філологи — історію СРСР.

Ставиться завдання поглибити теоретичну підготовку студентів університетів. Для цього пропонується запровадити невеликі за обсягом спеціальні курси в галузі тих наук, які розвиваються найбільш бурхливо.

У провідних університетах визнано необхідним посилити міжфакультетські зв'язки і забезпечити реальну можливість студентам одних факультетів слухати повний курс лекцій на інших факультетах: хімікам, скажімо, слухати лекції на фізичному факультеті. Необхідно зламати міжфакультетські перегородки, які перетворюють університет на звичайний набір ізольованих факультетів.

Пропонується широко залучати провідних спеціалістів різних галузей науки та техніки для читання лекцій в університетах, і, поряд з цим, ставиться завдання значно зміцнити і розвинути зв'язки університетів з системою науково-практичних закладів.

Планується приєднання до університетів ряду науково-дослідних закладів, а також створення в університетах лічильно-обчислювальних лабораторій, оснащених електронними машинами, організація радіо-хімічних та радіо-біологічних лабораторій, спеціальних кабінетів на філологічних факультетах тощо.

Міністерством вищої освіти СРСР запропоновано ввести для осіб, що закінчують університет, звання «молодший вчений спеціаліст» в галузі фізичних, хімічних та інших наук.

З метою найкращого відбору молоді до числа студентів і наближення навчання до практики наступної роботи пропонується встановити такий порядок організації навчального процесу. До університетів та гума-

нітарних вищих учбових закладів приймається молодь, яка працює в народному господарстві, після складення конкурсних вступних екзаменів. Перший період навчання — 1 рік в університетах і 2 роки в економічних інститутах — проводиться без відриву від виробництва. В цей період виявляються здібності студента, правильність вибору ним спеціальності, його наполегливість і бажання вчитися. Після успішного складення екзаменів за 1 курс студенти переводяться на стаціонар і зараховуються на стипендію. Протягом цього періоду вони вивчають весь основний загальнонауковий цикл дисциплін.

На деякі спеціальності — математику, теоретичну хімію, теоретичну фізику, механіку і окремі розділи біології — пропонується здійснювати набір студентів безпосередньо після закінчення середньої школи і перший етап навчання протягом 3,5 років проводити на стаціонарі.

Для таких спеціальностей, як історія, філологія, географія, визнано раціональним перший рік навчання проводити без відриву від виробництва. Для точних та природничих наук другий етап навчання розраховується на 2—3,5 роки, в залежності від спеціальності.

Особи, які успішно закінчили другий етап навчання, направляються на тривалу (до року) практику або стажировку з одночасним вивченням ряду дисциплін за графіком вечірнього та заочного навчання. Студенти університетів направляються на практику в систему науково-практичних закладів або в школи.

Список дисциплін, які вивчаються студентами в цей період, повинен бути різним. В школі студенти під керівництвом досвідченого вчителя вивчають практику виховання та викладання, виконуючи обов'язки помічників учителя. В системі науково-практичних закладів студенти займають штатні посади.

Студенти, які успішно склали екзамени і одержали позитивну характеристику з місця практики, переводяться на останній курс. Вони працюють над дипломними роботами або готуються до державних екзаменів і складають їх.

Особи, які закінчили університет, склали екзамени з циклу педагогіч-

них наук і успішно пройшли річну практику в школі, одержують на додаток до загальної кваліфікації — молодший науковий спеціаліст — звання вчителя.

Тривалість навчання в університетах та гуманітарних вузах пропонується встановити від 5,5 до 6 років в залежності від спеціальності.

Ставиться завдання підвищити роль стаціонарних вузів у справі підготовки спеціалістів без відриву від роботи. Для цього факультети університетів та інших вищих учбових закладів (гуманітарних) повинні мати стаціонарні, вечірні та заочні відділи.

Спеціальні Всесоюзні заочні інститути повинні зберегтися і розвиватися як учбово-методичні центри по розробці учбових посібників, узагальненню досвіду, вивченню шляхів поліпшення освіти, контролю за високою якістю підготовки спеціалістів без відриву від роботи.

В університетах та гуманітарних вузах пропонується організувати навчання громадян СРСР, які бажають підвищити свій культурний і науковий рівень, по окремих циклах — історії філософії, літературознавству, праву, економіці тощо. Визнано можливим надати право громадянам вивчати за бажанням окремі дисципліни циклу або всі дисципліни учбового плану без відриву від роботи після складення ними вступних екзаменів, під час яких вони виявляють незвідність необхідних для вивчення університетського курсу знань.

Оскільки така підготовка не передбачає одночасну роботу по обраній для навчання спеціальності, то кваліфікація в таких випадках не присвоюватиметься, а видаватиметься відповідне посвідчення про складення екзаменів.

Університетам пропонується значно посилити роботу в справі виховання науково-педагогічних кадрів з загальнонаукових дисциплін через аспірантуру, а також збільшити прийом дипломованих спеціалістів для підвищення їх кваліфікації. Визнано неправильною лінію скорочення останніми роками числа аспірантів з загальнонаукових дисциплін, вважається потрібним розширити підготовку аспірантів з математики, фізики, хімії, біології. Університети зобов'язані готувати висококваліфікованих викладачів з загальнонауко-

вих дисциплін для технічних, сільськогосподарських та інших вузів.

З метою більш широкого залучення науково-технічної громадськості до справи підготовки висококваліфікованих кадрів потрібно, щоб Ради університетів формувалися із складу найбільш кваліфікованих вчених вузу, представників партійних та громадських організацій, а також включили до свого складу крупних вчених країни, які працюють в науково-дослідних закладах та представників зацікавлених відомств, міністерств та установ.

Визнано необхідним підняти роль деканів факультетів у керівництві науково-педагогічним колективом, беручи до уваги той факт, що вже протягом багатьох років практикується призначення на посаду деканів осіб з числа професорсько-викладацького складу. Необхідно перейти до виборів деканів терміном на 3—5 років.

Таким чином, університети будуть готувати спеціалістів з усіх спеціальностей по двох формах: для науково-практичної роботи та для роботи в середніх школах.

Щодо якості підготовки педагогічних кадрів відзначено, що в процесі навчання студенти педагогічних інститутів та університетів мало зв'язні зі школою. Недостатньо узагальнюється досвід роботи кращих учителів, практика в школі не концентрована. Навчальні плани ряду факультетів перевантажені описовими дисциплінами, а вивченню проблем сучасної науки і техніки приділяється занадто мало уваги.

В університетах та педагогічних інститутах з найбільш кваліфікованим професорсько-викладацьким складом рекомендується організувати підготовку учителів в необхідній кількості для професійно-навчальних середніх шкіл та шкіл працюючої молоді. Учбовий процес треба організувати таким чином, щоб готувати учителів з певної дисципліни, які б глибоко оволоділи своєю спеціальністю і мали б добрі практичні навички викладання. Звання учителя і диплом видаватимуться після роботи в школі протягом 1 року і при позитивних відгуках із школи.

Визнано необхідним організувати при університетах та педагогічних інститутах відділи, на яких учителі без відриву від роботи могли б поповнювати свої знання в галузі педагогічних наук, а також вивчати сучасні досягнення науки і техніки.

Планується збільшити випуск літератури на допомогу учителям.

**

Чим, за нашою думкою, в плані перебудови роботи вищої школи, слід зайнятися колективові нашого університету?

Найбільше відстає і має найбільшу кількість недоліків у нас заочне навчання. Справа в тому, що заочний (Закінчення на стор. 6).

КОЛЕКТИВ ОДЕСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЗІБРАВ 120000 ЦЕНТНЕРІВ КУКУРУДЗИ З ПЛОЩІ 4000 ГЕКТАРІВ

Ректорату і партійному бюро Одеського університету ім. І. І. Мечникова

Згідно з рішенням Одеського обкому КП України і виконкомом обласної Ради депутатів трудящих колектив студентів і викладачів Одеського державного університету на протязі 25 днів, з 18 вересня по 12 жовтня 1958 року, брав участь у збиранні кукурудзи з колгоспів і радгоспів Іванівського району.

Внаслідок добре поставленої організації і політичної роботи, ділового соціалістичного змагання, переважна частина студентів систематично виконувала і перевиконувала щоденні норми виробітку. Студенти з честю справилися з завданням — кожному зібрати не менше 3-х гектарів кукурудзи.

Крім того, викладачі і студенти університету провели велику політико-виховну і культурно-масову роботу серед трудящих району: читали лекції, проводили бесіди, організували виступи художньої самодіяльності, випускали стінні газети, бойові листки, надавали колгоспним комсомольським організаціям допомогу в їх роботі і т. д.

Ми впевнені, що багаторічні зв'язки студентів і викладачів університету з трудящими району будуть міцніти з кожним роком і послужать справі розв'язання важливих завдань, поставлених партією і урядом перед радянським народом у справі будівництва комунізму в нашій країні.

Бажаємо вам, товариші студенти і викладачі, нових успіхів у роботі і навчанні.

А. БЕЗНОСЮК,
секретар Іванівського РК КП України,
В. МАТВІЄНКО,
голова виконкому райради.

На фото: ланка О. Зак (II к. фізмату)

1-ий курс біофаку був у колгоспі ім. Сталіна, а старшокурники — в колгоспі «Дружба». Майже в усіх групах студенти змагалися за дострокове і якісне виконання поставлених завдань. Краще інших працювали студенти I курсу. Серед них особливо виділялась група, яка працювала в с. Козловка під керівництвом І. Д. Капустіна. Тут було налагоджено зразкову дисципліну, що й забезпечило успіх в роботі. В середньому студенти щодня збирали врожай з 0,25 га кукурудзи, а окремі товариші — по 0,34 га. В цій групі передовиками в роботі були Данильченко, Коваль, Качур, Кривошея, Мельник, Васлоян, Лясковський, Липецька.

Добре працювали також дві групи I курсу в селі Михайлопіль. В одній з них, де керівниками були Л. А. Самарський і А. К. Арефєва, не було боді порушень дисципліни і пропусків з неповною причиною. Кожен член групи зібрав 3 га кукурудзи. Крім того, студенти цієї групи працювали на городі і сортували качани кукурудзи. Особливо відзначилися тут студенти Л. Єрмоїна, Г. Юркова, Л. Марушак. Під час обідньої перерви студенти читали газети, проводили бесіди з колгоспниками.

В клубі села Михайлопіль студентка Л. Єрмоїна прочитала лекцію на антирелігійну тему. Не відставала в роботі і група, що працювала під керівництвом наукового співробітника Журавльової і асистента Бережної. Кращі зразки роботи показали студенти Гальчинська, Мухортова, Єгоров і Чебанов.

На фоні роботи студентів I-го курсу різко виділяється нехвальна повінтка студентки А. Бойко, що виявилася в недисциплінованості, в халатному і несумлінному ставленні до роботи. Добре працювали в колгоспі ім. Сталіна (с. Марціаново) три групи (6, 7, 8) студентів II курсу (керівники: старший науковий співробітник зооузену Н. М. Петрикеева і старший викладач факультету Л. Є. Бешевлі). Більша половина студентів збирала врожай з площі більше ніж три гектари. Особливо хорошо працювали студенти Н. Дуднікова і А. Терлецька.

МОГЛИ Б ЗРОБИТИ БІЛЬШЕ

ПРАЦЯ ВИХОВУЄ

Саме в процесі праці проявляються такі прекрасні риси радянської молоді, як любов до праці, чесність, взаємодопомога і глибоке розуміння нерозривного зв'язку своїх особистих інтересів з інтересами всього радянського народу, Батьківщини.

Учась студентів філологічного факультету в сільськогосподарських роботах в цьому році ще раз підтвердила, що ці чудові риси, властиві радянській молоді, є характерними для більшості юнаків і дівчат нашої факультету.

Особливо високої оцінки заслугою колектив студентів IV курсу українського відділу. Ось уже другий раз цей колектив заслужено завойовує почесне звання передової бригади університету, виконуючи місячну норму збирання кукурудзи за 12 робочих днів. Почуття взаємодопомоги, почуття обов'язку і товариської солідарності — це найбільш характерні риси IV українського.

— У нас немає відстаючих, — говорять студенти цього курсу, — а передовий — це той, хто допомагає товаришам, вчить його, заставляє його своїм прикладом працювати краще. Так ми і працюємо колективно. Багато в цьому нам допоміг наш керівник, старший викладач А. І. Шустер.

Принято відзначити, що таких колективів у нас чимало. За таким принципом будували свою роботу і III український, I російський, II російський (село Жовте) і багато інших курсів.

Але на цьому загальному фоні ще яскравіше виступають наші недоліки й хибі у виховній роботі, які заслуговують серйозної уваги. Комсомольській організації факультету необхідно звернути увагу на III курс російського відділу, де, як справедливо кажуть, кожен студент сам по собі, а справжнього колективу немає.

Дуже погано в перші дні працювала студентка Р. Слєпенчук, але після того, як обговорили її поведінку на комсомольських зборах, вона почала працювати краще.

Значно гірше ніж названі групи працювали останні ланки студентів II курсу в с. Євгенівці (керівники В. Д. Севаст'янов, Л. Драчук і П. М. Венгряновський). Не всі студенти цих груп збирали кукурудзу з площі, що перевищує 2,5 га. Спостерігалися випадки порушень дисципліни. Окремі студенти їхали в Одесу без дозволу керівників (М. Пишнов, Ж. Сирхаєва). Деякі ж студенти не мотивували докумен-

МОГЛИ Б ЗРОБИТИ БІЛЬШЕ

тально пропусків роботи (Н. Ацевська, Н. Ісаханова).

З самого початку збирання кукурудзи особливу увагу було звернено на недоліки в роботі студентів II курсу, що працювали в с. Євгенівці. З метою виправлення наявних недоліків тут проводилися збори, політбесіди, випускались бойові листки. І справи пішли на краще.

Студенти II курсу працювали в селі Люботайвці, Курсаково і Шарово під керівництвом доцента Ф. С. Замбриборща, старшого викладача З. П. Коца, старшого лаборанта Н. І. Стахорської, В. Алама-

має: студенти типу Ю. Кубекова, які дозволяють собі грубо і зневажливо ставитись до старших товаришів, не зустрічають опору і засудження з боку колективу.

Душе прикро констатувати і той факт, що такі студенти, як Шевєра, Парамошкіна і деякі інші, вважають, що самостійність і поезія праці, молодіжний вогник в роботі і трудове піднесення — все це тільки книжковий лексикон, яким вони, до речі, непогано володіють, а життя — це щось зовсім протилежне.

Кожен день перебування в колгоспі такі студенти розцінювали як страшене лихо, а своєю роботою викликали безнадійну нудоту і сираведливе обурення у товаришів.

Громадськість факультету, комсомольська і профспілкова організації, партійне бюро не можуть проігнорувати і повз ганебного факту антигромадського поведінки студента II курсу Колоколова, який не виявився гідним високого звання радянського студента.

Як негативний факт треба відзначити, що деякі комсомольські керівники, члени активу, а в деяких випадках і комуністи (студент I українського Білик, студент II російського Буянов) не очолили боротьби за зміцнення колективу, за успішніше виконання денних завдань, за що їх справедливо критикували товариші.

Громадськість факультету не повинна заспокоюватись тим, що це тільки окремі, не характерні для нашої молоді випадки. Всі ці факти вимагають суворого засудження. Ім необхідно приділити серйозну увагу, щоб вірно побудувати всю навчально-виховну роботу на факультеті.

В. О. КОТОВ,
секретар партійного бюро філологічного факультету.

ВОНИ ПРАЦЮВАЛИ НАЙКРАЩЕ

1. Бригада студентів IV курсу українського відділу філологічного факультету (керівник А. І. Шустер).

2. Студенти - філологи: Н. Сирова (IV курс російського відділу) В. Павлик, М. Пасісниченко, Л. Ямпольська (II курс українського відділу), Н. Робоча (III курс українського відділу).

3. Бригада студентів фізико - математичного факультету (керівник А. І. Шустер), партійне бюро не можуть проігнорувати і повз ганебного факту антигромадського поведінки студента II курсу Колоколова, який не виявився гідним високого звання радянського студента.

4. Студенти фізмату: Л. Самофалова, А. Фурлей, М. Зусманович (I курс фізичного відділу), М. Силка, Г. Янушенська (IV курс математичного відділу).

5. Бригада добровольців IV і частини V курсу геолого-географічного факультету (керівник студент V курсу В. Гольденберг).

6. Студенти-географи: І. Коваль, А. Лушук, В. Дудник, А. Ковтун, А. Рошук, А. Кізей, Л. Заїка.

7. Бригада студентів II курсу історичного факультету (керівник — студент Н. Якупов).

8. Студенти - історики: В. Чечінна, В. Шурапов, В. Постольський, В. Скронський, (II курс), А. Кухта, Д. Батуєв (III курс).

9. Студенти - хіміки: П. Іванченко (I курс), К. Опря (I курс), В. Юдін, П. Матковський (II курс), В. Кравченко (IV курс), Н. Зінюк (IV курс).

10. Група студентів Київської Народної Республіки (III курс хімічного факультету).

11. Бригада студентів I курсу біологічного факультету, що працювала в колгоспі ім. Сталіна, села Козловки (керівник І. Д. Капустін).

12. Студенти - біологи: Дуднікова (II курс), Терлецька (II курс), Дудніський (III курс), Тот (III курс), Вацковська (IV курс), Лєлюшко (IV курс), Єрмоїна, Мухортова (I курс).

НАШІ ДРУЗИ — КИТАЙЦІ

Виключна працьовитість — це, мабуть, найхарактерніша риса наших друзів — студентів з Київської Народної Республіки.

На фото: студенти-кітайці III курсу хімічного факультету

Іхня сумлінність і наполегливість в оволодінні знаннями добре відомі колективіви нашого університету.

Прекрасно працювали китайські студенти і на збиранні кукурудзи. Колгоспники, агрономи — всі, хто бачив їх за роботою, — захоплювались нею.

Наші друзі й під час роботи в

колгоспі використовували кожен миттєвий момент, щоб поширити знання з російської мови, з спеціальних дисциплін. Вони розучували радян-

ські і китайські пісні. Бесіди, проведені ними в багатьох колгоспах Іванівського району про успіхи будівництва соціалізму в КНР, незмінно викликали великий інтерес у колгоспників.

О. Г. ЗУБОВ,
Г. Є. ДМИТРІЄВСЬКИЙ.

ДОПОМАГАЛИ НЕ ТІЛЬКИ НА ЛАНАХ

Колгоспники чекали від нас допомоги не тільки на ланах, а й в культурно-освітній роботі. Сільська молодь зустріла нас дуже привітно, і нам захотілося провести вечір зустрічі. Зібралися в Бузиновському клубі. Розговорились. Наші студенти розповіли про навчання в університеті, про майбутню хімію, колгоспна молодь — про свою роботу, про кращих людей села.

Дуже цікавою подією в культурному житті с. Бузиново була антирелігійна лекція, яку супроводжувалась науковими дослідами: одержання вина з води, диму без вогню, «фараонів змії» і т. п. Колгоспникам дуже сподобались такі «чудеса». Читав лекцію наш нестомний Микола Заєць. Студентки II курсу Л. Михайлова і В. Гагіна підготували досліди. Пізніше Заєць успішно прочитав лекцію і в Іванівському Будинку культури.

Разом з нами в колгоспі працювали наші однокурсники-кітайці. 25 вересня в Будинку культури в с. Іванівка відбувся вечір дружби, організований нашими студентами. На вечорі було багато присутніх і прийшов він прекрасно. В концерті брали участь і місцеві жителі.

Велику допомогу в проведенні культурно-освітньої роботи надавали нам секретар райкому ЛКСМУ т. Азєр і

Правління колгоспу «Родина» Іванівської сільської ради повідомило ректорату і партійну організацію університету про те, що з 18 вересня по 11 жовтня 1958 року 120 студентів хімічного факультету зібрали 313,3 га кукурудзи,

Більше третини всіх студентів, що виїхали на збиральну кампанію цього року в Іванівський район, були студенти фізико-математичного факультету — 520 студентів перших-четвертих курсів.

Уже перші дні роботи в полі показали, що продуктивність праці студентів вища, ніж в минулі роки. В середньому навіть новачки давали по 0,14 га, а деякі поступово збільшували норму виробітку до 18, 21, 30 і навіть 38 сотих га. Це — Левинський, Главацький, Пустовойтенко, Самофалова, Рачок, Скларін, Фурлей, та інші (I курс), Зусманович, Зак, Кімерін, Гаврилюк, Воробйова, Калініна, Мариченко, Подоба, (II курс), З. Ковальчук, Снетков, Зікар'ян, Кохановський (IV курс), Силка, Янушевська, Донської та багато інших.

Проте не рекорди окремих студентів вирішили успіх роботи в окремих бригадах, а організація всього колективу групи.

Показовою була робота 2-ї групи II курсу математики, якою керував Н. І. Абрамов, а потім А. Н. Милітов. В цій групі працював і комуніст Зусманович та член факультетської організації комсомолу Кімерін. Вмідле керівництво з боку т. Абрамова, підтримане ініціативними студентами, які дуже сумлінно поставилися до роботи, дозволило створити з цієї групи 3 ланки, кожна з яких соролася за першість у змаганні на кращий денний показник в роботі.

Тут горіла робота, мичіла дружба і товариська взаємодопомога. Побачив їх за роботою, — захоплювались нею.

секретар КСМ організації колгоспу «Родина» Жора Воскобойников. Хороші люди, талановиті організатори! А наша Галя Кодимська із швидкістю супутника на попутних машинах і підводах літала по району в розшуках талантів. Великим культурним заходом і святом був вечір I жовтня, коли ми разом з мешканцями села Бузиново відзначали річницю КНР. Всі палко вітали наших китайських друзів, від імені громадської колгоспу вони одержали подарунки, а від піонерів — квіти.

В цілому зроблено було багато. Наші китайські друзі виступали в багатьох селах Іванівського району. З великим інтересом слухали люди розповіді про братній Китай.

Всяя Алачов читав лекції про болгарські поселення в Одеській області.

Нашим перебуванням і роботою в колгоспах Іванівського району задоволені і ми, і колгоспники. Проводжаючи нас, вони сформували, що тепер буде їм дуже скучно.

А. КОНДРАТЬЄВА,
С. ЯБЛОНСЬКА,
студенти III курсу хімічного факультету.

10143 цент. перевезено в комору колгоспу. За хороше, сумлінне ставлення студентів хімічного факультету до виконання своїх обов'язків правління колгоспу винесло подяку колективіви хімічного факультету.

Самовіддано трудилися і студенти 3-ї групи математики і 4-ї групи фізиків I курсу в с. Северинівці під керівництвом Т. М. Гутвах і Д. Є. Главацького.

Не можна не сказати про вдумливу виховну роботу, яку провадили керівники груп тт. Гутвах і Главацький з студентами I курсу, виховуючи в них наполегливість, дух колективізму і непримирненість до порушень дисципліни, трудової етики і т. д. Такої серйозної виховної роботи, на жаль, не вели інші керівники, і це можна віднести до найважливіших недоліків нашої роботи під час збирання кукурудзи.

Недостатня виховна робота з студентами деяких груп відбивалася на

ВИКОНАЛИ ВЕЛИКУ І ВАЖЛИВУ РОБОТУ

Слід звернути увагу і на той факт, що деякі студенти факультету не поїхали на роботу. Особливо це стосується IV курсу фізичного відділу. На цьому курсі навчається понад 90 студентів. 18 з них поїхало на шліпну, 43 працювали в колгоспі «Шлях Леніна», а решта де? Решта, більше як 20 чоловік, на роботу не поїхали, посилались хто на хворобу, хто на спортивні змагання. Іхні товариші (серед яких і справді були нездорові), що працювали на полях Іванівського району, гнівно засудили атлетів і чемпіонів різних ступенів, які злякались фізичної праці, а також спортивних керівників, які призначають змаган-

Бригада студентів першого курсу фізико - математичного факультету, очолювана тт. Т. М. Гутвах і Д. Є. Главацьким, працювала в нашому колгоспі з 18 вересня по 7 жовтня. Протягом усього цього періоду бригада в кількості 40 чол. систематично перевиконувала денні завдання при відмінній якості роботи. Бригада збирала 4200 центнерів кукурудзи з 120 га. Під час роботи студенти виявили дисциплінованість, велику

120 студентів геолого-географічного факультету за період з 19 вересня по 10 жовтня 1958 р. зібрали 12000 центнерів кукурудзи з площі 402 га. Правління колгоспу відзначає сумлінне ставлення до роботи всіх студентів і викладачів, які не лише подали колгоспові істотну допомогу в збиранні кукурудзи, а й брали активну участь в культурно-освітній роботі колгоспу. Студентами і викладачами було прочитано ряд лекцій на політичні і природничо-наукові теми, випущено колгоспну газету, бойові листівки. Студенти і викладачі географічного факультету проводили для колгоспників читки газет і бесіди з питань поточної політики.

Правління колгоспу за високі показники в роботі преміювало географічний факультет грошовою премією в сумі 900 крб. для придбання цінного подарунку.

Г. О. ПОСМІТНИЙ,
голова колгоспу «Правда», Іванівського району,
В. С. БОГДАНОВ,
секретар партійної організації колгоспу.

Г. О. Посмітний серед студентів II к. географічного факультету

В цих групах говорили грубощі керівникам, поводили себе негідно (студент Обелеш) і залишили про себе погану згадку у колгоспників с. Ротмістровки. Голова колгоспу т. Ротмістровка, пославшись хто на хворобу, хто на спортивні змагання, в колгоспі, але ніхто з них не захотів слухати товаришів.

Серед інших недоліків організації праці слід зупинитися на запізненні студентів на роботу через нечасну подачу сніданків, а також через неполадки з транспортом, що, без сумніву, відбилося на загальних результатах. Вина за це лягає як на наше, так і на колгоспне керівництво.

Хочеться відзначити студентів Бондар, Павлідис, (I курс), Кривошеєву, Паскаль і Гарбузенко (II курс), які не рахувалися з втомою, вчасно забезпечуючи студентів їжею. Праця на полях відбирала багато часу, але не припинялася і культурно-масова та громадсько-політична робота. Випускались бойові листки, разом з комсомольцями села студенти проводили комсомольські збори і т. д.

Е. Б. ЛЕЙБМАН.

ЩИРА ПОДЯКА

згуртованість і організованість. Правління колгоспу і партійне бюро оголошують студентам першого курсу і їхнім керівникам подяку за надану колгоспові допомогу по збиранню кукурудзи.

КОЦАРКО,
голова колгоспу,
БАРИШЕВ,
секретар партбюро колгоспу.
Село Северинівка,
колгосп ім. Леніна.

ЯК ВИВЧАТИ ТВОРИ КЛАСИКІВ МАРКСИЗМУ-ЛЕНІНІ

Чудове наше творче життя! Кожний день приносить все нові й нові докази великої сили і життєвості політики Комуністичної партії. Наша партія — партія творців і новаторів — зуміла завоювати керівне становище і заслужити гарячу любов і довіря мільйонних мас своїм піввіковим самовідданим служінням народів, умінням непохитно відстоювати корінні інтереси трудящих. Велика партія комуністів цементує, об'єднує, згуртовує маси, розвиває енергію народу, збільшуючи тим самим в багаті рази його перетворюючу роль. Історія не знає іншої партії, яка б справляла такий визначальний вплив на весь хід суспільного розвитку, який справляє Комуністична партія Радянського Союзу, бойовий союз єдиномисльців-комуністів.

В 1957 р. трудящі нашої країни, все прогресивне людство широко відзначили 40-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції.

В цьому 1958 р., в липні, відзначалась ще одна знаменна дата — 40-річчя утворення Комуністичної партії України. За чотири десятиріччя свого існування Компартия України виросла в один з найкрупніших бойових загонів КПРС. Вона наснажувала і організувала український народ в його боротьбі за торжество соціалістичної революції, за створення і зміцнення Української Радянської держави, за розквіт її економіки та культури, за перемогу соціалізму в СРСР. Комуністична партія України — провідна сила українського народу, який у братерській співдружності з усіма радянськими народами самовіддано бореться за торжество комунізму.

Опубліковані у зв'язку з цими знаменними датами тези ЦК КПРС, ЦК КП України вивчаються нами спеціально.

Незабаром відзначатиметься славне сорокаріччя Ленінського комсомолу. В рішеннях XIII з'їзду комсомолу, у виступі М. С. Хрущова намічена конкретна ділова програма участі молоді у здійсненні величезних планів, накреслених Комуністичною партією.

Новий учбовий рік розпочався в наменні дні, коли народи нашої країни успішно борються за виконання грандіозних планів, накреслених XX з'їздом КПРС. Розв'язання цих завдань вимагає підготовки величезної кількості кадрів спеціалістів з високою кваліфікацією і марксистсько-ленінським світоглядом. Такі спеціалісти потрібні в усіх галузях народного господарства.

Щоб бути в рядах передових борців за справу комунізму, борців за мир в усьому світі, наше студентство повинно успішно оволодівати не тільки науками, які дають спеціальні знання, але й марксистсько-ленінською наукою, яка озброює знання законами суспільного розвитку, дає можливість вільно орієнтуватись у внутрішньому та зовнішньому становищі нашої країни, без чого не можна бути активним будівником комунізму.

Це завдання розв'язується в першу чергу через глибоке вивчення марксистсько-ленінської теорії.

Марксистсько-ленінська наука прославлена глибокою партійністю. В протилежність буржуазному світогляді марксизм-ленінізм дає справді наукову картину законів розвитку об'єктивного світу і пізнання його. Жодне вчення в історії людства не одержало такого блискучого підтвердження самим життям, як величезне вчення марксизму-ленінізму.

У великому Радянському Союзі і

країнах народної демократії марксистсько-ленінська ідеологія є світоглядом десятків мільйонів трудящих, пануючим світоглядом. Під прапором марксизму-ленінізму переміг великий китайський народ, під цим прапором борються мільйонні маси пригноблених і експлуатованих у всьому світі.

Марксизм-ленінізм все більше поширюється серед трудящих в капіталістичних країнах, він є ідейним надбанням численних комуністичних і робітничих партій.

В історії Комуністичної партії революційна теорія і революційна практика органічно поєднані між собою. Кожний крок в боротьбі нашої партії проти царизму і капіталізму, а також і на всіх наступних етапах був глибоко обгрунтований теоретично. Разом з тим, все нове в досвіді боротьби робітничого класу знаходить своє узагальнення в теорії марксизму-ленінізму. Ось чому єдність теоретичних знань і практичних дій — одна з основних вимог, якою необхідно керуватися при вивченні історії Комуністичної партії Радянського Союзу. Історія КПРС — це марксизм-ленінізм в дії.

Потрібно навчитись користуватися революційною теорією при вирішенні практичних питань. В. І. Ленін в 1919 році в лекції «Про державу», звертаючись до студентів, говорив: «...найголовніше, щоб в результаті ващих читань, бесід і лекцій, які ви почуєте про державу, ви винесли вміння підходити до цього питання самостійно, бо це питання вам зустрічатиметься з найрізноманітніших приводів, у кожному дрібному питанні, у найнесподіваніших поєднаннях, у бесідах, у суперечках з противниками. Тільки тоді, якщо ви навчитеся самостійно розбиратися в цьому питанні, тільки тоді ви можете вважати себе досить твердими в своїх переконаннях і досить успішно відстоювати їх перед ким завгодно».

Цей ленінський вислів направлено проти поверхового, догматичного, формального підходу до вивчення всіх питань марксистсько-ленінської теорії, що приводить до формального заучування фактів і положень без глибокого їх осмислення.

Величезного значення оволодіння марксистсько-ленінською наукою набуває в наш час поступового переходу від соціалізму до комунізму. В нашій країні побудовано соціалізм, ліквідовано експлуататорські класи і умови, що породжують капіталізм. Але в нашому суспільстві ще не ліквідовані повністю пережитки капіталізму в свідомості людей, бо свідомість людей відстає від економічного розвитку суспільства. Ворожі сили прагнуть оживити і підтримати ці пережитки. А без повної ліквідації пережитків капіталізму в свідомості людей неможливо побудувати комуністичне суспільство. В силу цього комуністичне виховання нашого народу, наших кадрів є найактуальнішим завданням нашого часу.

Одним з важливих завдань комуністичного виховання трудящих є боротьба з релігійними пережитками, систематична широка науково-атеїстична пропаганда.

Висуваючи на перший план оволодіння нашими кадрами марксистсько-ленінською наукою, марксистсько-ленінським світоглядом, Центральний Комітет партії озброїв трудящих програмними вказівками в їх боротьбі за підняття рівня всієї ідеологічної роботи. Ці вказівки подані в історичних рішеннях XX з'їзду КПРС.

Виховувати в радянських людях ідейність — це значить вчити їх марксизму-ленінізму — передовій революційній теорії, на основі якої наша партія перетворює країну, — вирощувати таких будівників комунізму, які здатні зрозуміти політику Радянської держави, сприйняти її як рідну, захищати її, боротися за неї.

Велике значення має вивчення таких найважливіших партійних документів, як протоколи та рішення з'їздів партії і конференцій та пленумів ЦК, в яких відображена вироблена на протязі років внутрішня і зовнішня політика партії, її творча діяльність по впровадженню в життя ідей марксизму-ленінізму, вирішальна роль народних мас в суспільному розвитку.

Поряд з працями К. Маркса і Ф. Енгельса, великою ідейною спадщиною В. І. Леніна, цінним історичним джерелом є також спогади старих більшовиків, учасників революційного руху, діячів світового комуністичного руху, мемуарна література.

Вивчення марксистсько-ленінської теорії — складне, дуже відповідальне і почесне завдання, що стоїть перед кожним членом нашого Радянського суспільства. Комуністична партія і Радянська влада створили найкращі умови для вивчення марксистсько-ленінської теорії.

Крім лекцій, семінарських занять і консультацій, до послуг студентів нашого університету бібліотеки, кабінет історії КПРС, читальний зал з значними книжковими фондами, довідковими посібниками, каталогами, енциклопедичними словниками, географічними картами, атласами і т. д. Всі ці заходи покликані допомогти студентам глибше оволодіти основами марксизму-ленінізму, розвинути в них органічну потребу постійно займатися вивченням революційної теорії, самостійно працювати над книгою.

Студенти перших курсів, приступаючи до вивчення теорії марксизму-ленінізму, стикаються з труднощами, які зв'язані з відсутністю досвіду праці над книгою в минулому. Одні важко розбираються в прочитаному матеріалі, не вмюють виділяти в ньому головне і другорядне, інші не знають, як конспектувати, як робити нотатки, щоб закріпити прочитане в пам'яті. Виникає ряд питань: як найкраще працювати над вивченням декількох джерел, в якій послідовності і як пов'язувати їх з основною темою і т. п. Але дехто помилково думає, що досить засвоїти певні «правила» і «методи» самостійної роботи, як всі труднощі цього складного процесу будуть негайно ліквідовані. Немає якихось «рецептів», придатних на всі випадки самостійної праці. Навички самостійної роботи набуваються поступово, разом з підвищенням загальноосвітнього і політичного рівня.

В даній статті ми прагнемо дати лише деякі поради, які допоможуть починаючим запобігти ряду помилок, виробити навички самостійної роботи і полегшать їм здобуття глибоких систематичних знань.

Першою необхідною умовою успішної самостійної праці є цілеспрямованість. Праця над книгою повинна бути підпорядкована певній системі. Передусім необхідно дотримуватись наміченого плану читання, тобто, списку рекомендованої літератури, яку необхідно вивчити для засвоєння даної теми.

Той, хто починає працювати над

книгою, повинен поставити перед собою доступну його силам мету, поступово розширюючи коло тих джерел, що відносяться до науки, яка вивчається. Великий російський вчений І. П. Павлов в листі до молоді писав: «Послідовність, послідовність і дослідковість! З самого початку своєї роботи привчайте себе до суворой послідовності в набутті знань. Вивчіть ази науки, перш ніж спробувати піднятися на її вершини. Ніколи не беріться за наступне, не засвоївши попереднього».

Визначити послідовність читання допомагають рекомендовані списки літератури, а також поради викладачів.

Треба вивчати твори повністю, а не лише окремі положення, викладені в них, вивчати не по окремих цитатах, а по суті, зивчати серйозно і вдумливо. Перш за все, необхідно ознайомитись з книгою загалом, тобто вивчити точний заголовок книги, коли, де, ким і під чьєю редакцією вона видана, проглянути систему приміток і ілюстрацій.

Для попереднього ознайомлення важливо уважно прочитати передмову до книги і її зміст, який дає змогу познайомитись з тими питаннями, що викладені в книзі, з послідовністю їх викладу.

Треба звернути увагу і на бібліографію. Список використаної або рекомендованої літератури, доданий до книги, може бути використаний при більш глибокому вивченні питання. Після попереднього огляду книги можна приступити до її вивчення. Читання повинно бути активним, свідомим. Яскраві зразки творчого і критичного читання дали великі вожді пролетаріату Маркс, Енгельс, Ленін.

Головне при читанні книги — це уважно розібратись в матеріалі, який вивчається. Треба уяснити, які положення є основними, навкруг яких групється весь інший матеріал, які думки доводять основні положення праці, які цифри і факти ілюструють їх, що є вступом, що є висновками. Необхідно уміти пов'язувати докази з висновками, факти з узагальненнями, порівнювати окремі положення книги і співставляти їх з сучасністю. При читанні необхідно аналізувати текст, зосереджувати увагу на найважливіших питаннях.

Треба звернути особливу увагу на висновки, що є в кожній главі і в кінці книги. Ці висновки узагальнюють весь викладений матеріал. Читачи їх, треба ясно уявляти весь фактичний матеріал теми, на основі якого вони зроблені.

Дуже важливо під час читання робити примітки, підкреслювати і навіть робити окремі записи на полях. Потрібно виробити для себе певну систему знаків. Читання з позначеннями в книзі — дуже цікавий і важливий момент в роботі. Доводиться вдумуватись в кожне положення, в кожний доказ автора, визначати перехід від викладу одного основного питання до іншого, зв'язувати прочитане.

Вміле використання системи підкреслювань, позначень має велике значення для засвоєння матеріалу. Крім того, позначення допомагають швидко знаходити потрібні для запису місця. Такий метод читання широко використовував Маркс. В. І. Ленін позначав особливо важливі місця знаком «N B» (nota bene — добре замить), використовував також знак рівняння, плюс, мінус і т. д., часто робив на полях позначення: «добре сказано», «дуже доб-

ре», «так», «дуже важливо взяти» і т. п.

Головне полягає в підкресленні тільки того, що важливе і потрібне. Це робиться уважним попереднім вивченням матеріалу. Якщо читання все здається одиозним, це свідчить про осмислення матеріалу. В разі падку необхідно повторити.

При цьому слід добувати, щоб не залишалось нічого непрочитаного. Це досягається пруженою працею, перетворенням тексту по декілька разів, вважаючи книгу, статтю зрозумілою до кінця, коли вдалося продумати коротко виразити основні ідеї.

В процесі читання можуть бути незрозумілі слова, треба підкреслити, а потім їх значення. Володимир Ленін користувався енциклопедіями, шукаючи значення слів, розшифровував його, записував на полях.

Деякі товариші, зіткнувшись з незрозумілими місцями в книзі, не беруться за роботу, чекаючи на допомогу інших. А ті, що уважно читали, переконують попереднє розкривається йому. Деякі не вникають в сутність твору, обходяться поверховим читанням, що таке «вивчення» не дає потрібних результатів.

Вмінню глибоко проникати в сутність твору треба вчитись в основних марксистсько-ленінських студентах, Карл Маркс навчився критично завоювати науку, яку він читав. Він продумував прочитане, робив окремі думки і приводив їх до висновку, а потім «для самого себе» краще узагальнював матеріал, давав конспект. Коментарі, виписки і конспекти В. І. Ленін добирають комуністичну пристрасть і надзвичайну вдумливість в підході до кожного питання.

В своїй лекції «Про Р. І. Ленін, рекомендуючи роботу Ф. Енгельса «Про сим'ї, приватної власності», говорив, що треба, якщо цей текст не буде зрозумілим, то ніколи майже не будемо одною людиною. Але, повернувшись до цього згодом, коли інше будиться, ви доб'єтесь того, що зумієте його в переважній частині якесь не весь цілком».

Питання про те, як доцільно читати всю книжку або статтю, вирішується в залежності від складності матеріалу та читача. Наприклад, «Капітал» краще вивчати по частині, а не по одному тому. Під час читання можна записувати на окремих сторінках основні положення цього матеріалу.

Якщо книжка біла, підкреслювань і записів робити не можна. В такому разі користуються окремими записками, вкладаючи в потрібні місця. Тільки тепер, закінчивши етап роботи над книжкою, можна почати більш глибоко її в-

ВІВЧАТИ ТВОРИ КЛАСИКІВ МАРКСИЗМУ-ЛЕНІНІЗМУ

1. Початок на стор. 3).

то методів поглибленої книжкою: план (простий, тези (прості і складні), текстуальний і вільний), цитат, цифрового ма- д. Вибір того чи іншого поглибленої роботи над лежить від мети, яка д читачем. Залежно від книжку можна тільки другу повністю закон- із третьою виписати лише ця тексту.

ришів, які почали вивча- ласиків марксизму-леніні- зового значення набуває ання книг, що надзвичай- поглибленому засвоєнню виробленню уміння ясно, очно виражати свої влас- включаючи елементи само- орчої праці. Але конспек- отрібне не тільки для за- алу. Конспекти необ- для відновлення в па- них положень при ви- упного матеріалу. Форма використання конспектів від мети наступної ро-

Крупська згадувала, що оли не покладався на свою хоч пам'ять у нього була В його зошитах зберега- а виписок. Часто поверта- своїх виписок і К. Маркс, глибше оволодіти матеріа-

кт — це стислий, зв'язаний змісту книжки, статті, зроби- я того, щоб, не перечитую- ку, можна було б згадати положення прочитаного. Не- о початку конспектування план прочитаного розділу, є можливість з'ясувати по- ть основних думок і зв'я- ними. План може бути про- складним. Простий план — ідовний перелік основних глав і розділів книги. В му плані подаються частко- простого плану. При скла- плану кожен пункт плану поділяється на під- Для складання плану слід вати послідовні етапи, через ходить думка автора. Головно- процесі складання плану — ділити глави чи розділи на ти головні пита- ділі. Треба, щоб жав дійсно ос- ку автора. Дуже важливо, план не ввійшли поряд з ми і другорядні думки. То- а дуже уважно перевірити ірно складений план може критерієм розуміння чита- цьованого тексту. Пункти люються в конспект як ки.

ном, конспектувати мож- після того, як уважно осмислив текст. Ні в яко- можна конспектувати читанні. Читання, об- запис — три сторони цесу засвоєння. Обдуму- ліз прочитаного — го- кі товариші витрачають гину часу на читання і на обдумування, а треба перш, ніж конспек- а чітко уяснити, що за-

ка практиці часто трап- ле. Наприклад, дехто з- нить так: поклавши пе- Маніфест Комуністичної аркса і Ф. Енгельса і чи дає зразу ж записувати о, що прочитаного абзацу, ивчоро що буде йти далі

мова, і тому не може відрізнити словне від другорядного, він все переписує, механічно змінюючи фра- зи. Розібратися в цьому конспекті важче, ніж в книжці. Отже, товариш витратив багато часу, а змісту книжки не засвоїв. Інші товариші скла- дають конспект схематично, не роз- криваючи основних ідей твору.

Такі конспекти не являють собою результат творчого, глибокого про- думування прочитаного і також не допомагають орієнтуватися в плані книги, не нагадують її змісту. Меха- нічне переписування без розуміння суті матеріалу призводить до меха- нічного запам'ятовування матеріалу.

Конспект повинен бути чітким і послідовним.

В. І. Ленін говорив, що в кон- спекті окремі фрази і навіть окремі слова мають незрівнянно важливіше значення, ніж в повному викладі.

Ніякого спільного для всіх прави- ла по складанню конспектів не можна дати та й не треба. Таке намагання може тільки скувати іні- цiatиву, заважаючи використанню спого досвіду і виробленню на його основі особистої системи занять. Тут багато буде залежати від ха- рактеру прочитаного матеріалу і від індивідуальних методів роботи сту- дента. Кожен, працюючи над кни- гою, конспектує по-своєму, віддаючи перевагу тим розділам книги, які йому здаються більш важливими, цікавими. Таким чином, конспект — справа індивідуальна.

В залежності від своїх особливос- тей, знань у певній галузі і за- гальної підготовки кожний виробляє найбільш зручну для себе форму конспектування матеріалу. Існує три типи конспектування: текстуальний, вільний і змішаний. Текстуальний конспект складається з послідовних виписок із книги. Беруться найваж- ливіші місця—теорія, факти—і опу- скається все другорядне — повторен- ня, вставні слова, деякі приклади, що наводяться автором для підси- лення головної думки. Текстуальне конспектування застосовується, го- ловним чином, в тих випадках, коли необхідно мати точні виписки із книги. Цей метод конспектування менш економний.

Зручніше в учбовій роботі скла- дання вільного конспекту

Вільний конспект складається із записів читача, коли він своїми сло- вами викладає найбільш важливі міс- ца книги. Цей конспект важче ве- сти, але зате він розвиває здатність до самостійного викладу думок. Як- що при читанні було все зрозуміло, то записувати прочитане своїми сло- вами цілком посилене завдання. Не треба розгублюватися, якщо на пер- ших кроках не все буде гаразд. Не- погано, якщо в конспект увійдуть до- словно деякі думки автора книги — цитати.

Конспект, що включає в себе по- ряд з вільним викладом виписки, ци- тати, називається змішаним. Уміння конспектувати не приходить зразу: вно виробляється в повсякденній роботі. Важливе значення треба переписувати із книги дослівно, як, наприклад, ленінське визначення ве- ликого значення революційної теорії, яке подається в роботі «Що робити?»: «Без революційної теорії не може бути революційного руху». Од- наче не слід захоплюватися цитата- ми. Треба також включати в кон- сспект цінний числовий матеріал і дати. При конспектуванні треба ви- діляти головні положення в тексті.

Особливо корисно наводити при- кллади з сучасного життя — історичні порівняння до положень, взятих із книги.

Слід врахувати, що конспект необ- хідний не тільки в процесі роботи над даною книгою, він потрібний і в подальшій роботі.

Н. К. Крупська згадує, як багато працював Ленін над своїми виписка- ми із книг. В формі цитат він ви- писував сильні місця із книги, ви- сновки автора. Законспектувавши фактичний матеріал у формі цитат, Ленін часто записував його ще раз в своєму викладі, щоб краще засвої- ти. Свої виписки Ленін добре офор- мляв, на папірці зошита писав за- головок матеріалу з зазначенням сторінок в конспекті, що полегшувало йому орієнтуватися у великій кількості різних матеріалів.

Для наочного уявлення про те, як конспектував В. І. Ленін, повчально ознайомитись з паралельним викла- денням одного й того ж матеріалу в статті Ф. Енгельса «Может ли Европа разоружиться?» і в конспекті В. І. Леніна.

Текст статті Енгельса: «Вот уже двадцать пять лет, как вся Европа вооружается в неслыханных до сих пор размерах. Каждая великая держава стремится перешеголять другую военной мощью и боевой готовностью. Германия, Франция, Россия выбиваются из сил, чтобы превзойти друг друга. Как раз в настоящий момент германское правительство требует от народа снова такого чрезвычайного напряжения сил, которое привело в ужас даже нынешний кроткий рейхстаг. Не безрассудно ли тут говорить о разоружении? Однако во всех странах те классы населения, из которых почти целиком комплектуется основная масса солдат и которые платят основную массу налогов, призывают к разоружению. И напряжение повсюду достигло такой степени, что силы — здесь рекруты, там деньги, в третьем месте и то, и другое — начинают изменять».

Неужели же нет из этого тупика никакого другого выхода, кроме опустошительной войны, какой еще не выдвигал мир?». (К. Маркс и Ф. Энгельс, Соч., т. XVI, ч. II, стр. 338).

Конспект В. І. Леніна: «Вот уже 25 лет Европа вооружается «неслыханно»... «Не безрассудно ли тут говорить о разоружении?». Но народные массы... призывают... «к разоружению» «во всех странах»... разве нет выхода из тупика, кроме опустошительной войны». (В. И. Ленин, Тетради по империализму, стр. 445, Госполитиздат, 1939).

9 (22) січня 1917 р. в Цюрихському народному будинку, на зборах робітничої молоді, В. І. Ленін прочитав «Доповідь про революцію 1905 року». Великий інтерес викликають «Матеріали до доповіді про революцію 1905 року», що є, по суті, конспектом цієї доповіді (опубліковані в XXVI Ленінському збірнику).

Прикладом конспектування може бути також складений Й. В. Сталі- ним конспект його ж праці «Міжна- редний характер Жовтневої революції».

Другим важливим видом опрацю- вання матеріалу є виписка окремих місць тексту на картки. Система та- ких виписок-цитат дає можли- вість в будь-який час використати думки і факти прочитаної книги для певного питання. Інколи виписку ци- тат роблять на додаток до конспек- тування. В такому разі виписують найважливіші положення, розроблені в книзі. Кожну цитату треба випису- вати на окремій картці. Цитата повинна бути записана документально точно. Вона повинна висловлювати закінчену думку автора. Виписка повинна бути позначена такими точни-

ми даними: прізвище і ініціали авто- ра, назва книги, рік і місце її ви- дання, номер сторінки, дата виписки.

Дуже незручно робити виписки під час читання. Це відвертає увагу. Крім того, тільки після опрацюван- ня статті повністю можна визначити і виписати найголовніше. Найкраще позначити головні місця в процесі читання, а потім уже робити виписки. На звороті картки можна робити помітки, з якою метою виписана цитата, для чого може бути вико- ристана. Також цінно виписувати на картки найважливіший цифровий матеріал, що подається в статті. Найкраще виписувати у вигляді таб- лички.

При вивченні кількох джерел, потрібних для засвоєння даної теми, треба опрацювати кожен книжку окремо, а потім зробити з усіх за- гальні висновки.

Якщо вивчення літератури про- водять для вузької мети, тобто напи- сання доповіді, інформації і т. д., то в цьому випадку потрібно особливу увагу звернути на ті положення, які безпосередньо служать поставленій меті. Крім того, різні джерела яв- ляють собою не однакову цінність для розв'язання поставленого зав- дання. Тому одні твори слід кон- спектувати повністю, з других вико- ристати лише фактичний матеріал, із третіх виписувати лише окремі ци- тати, цифри і ін.

Для написання книги «Держава і революція» В. І. Ленін зібрав величезний матеріал. При вивченні чис- лених ленінських конспектів різних творів, зібраних для написання цієї праці, яскраво виступає велика ціле- спрямованість. Ці конспекти Воло- димир Ілліч складав під кутом зору потрібності даного матеріалу для ви- конання своєї роботи.

Дуже цінним є ведення хроноло- гічного запису і таблиць основних подій того періоду, який вивчається. Хронологічні виписки і таблиці по- легшують засвоєння матеріалу, спри- яють кращому його запам'ятовуван- ню. Цією формою записів широко користувались основоположники мар- ксизму-ленінізму.

В процесі написання своїх праць В. І. Ленін зібрав величезну кіль- кість фактів, явищ, які вивчав в істо- ричному розвитку. Для наочності він складав хронологічні і синхроністич- ні таблиці. Наприклад, в «Зошитах по імперіалізму», поряд з іншим ма- теріалом, В. І. Ленін наводить де- кілька хронологічних таблиць (таб- личці колоніальних загарбань та війн і т. д.).

Не менш важливим методом по- глибленої роботи над книгою є скла- дання тез і рефератів. Тези — це стисло сформульовані, категорично виражені основні положення праці. На відміну від пунктів плану, в тезах розкриваються думки автора, да- ють короткий узагальнюючий висно- wsk. Тези бувають прості і складні. Прості тези включають в себе тільки основні положення праці. В складні тези включаються докази, приклади, пояснення і т. д.

Реферат — короткий виклад основ- них положень книги, теми чи на- укової проблеми. Відповідно до цьо- го реферат може бути написаний по всьому змісту книги, по тій чи ін- шій частині її (тобто, по якомусь одному розробленому питанню в ній), по певній темі, проблемі. Часто реферат може бути підсумковою ро- ботою з теми, яка вивчається.

Форми запису прочитаного мате- ріалу дуже різноманітні, в кожно- му окремому випадку обирається той чи інший метод, в залежності від характеру матеріалу, який вивчаєть-

ся, від поставленої мети та ступеня підготовки даного товариша.

Для систематизації здобутих знань велике значення має злітковий запис прочитаних книг. Ці записи найзруч- ніше робити на картках. В картку записуються найнеобхідніші дані про книгу чи статтю: ініціали та прізви- ще автора, повна назва книги, рік і місце видання, кількість сторінок, дата читання. Крім того, дуже цін- но перераховувати в картці основні питання, розроблені в книзі.

Товариші, які намагаються одер- жати всі знання в готовому вигляді, не бажаючи подолати перешкоди на- полегливою працею, ніколи не нав- чаться самостійно працювати, не зможуть зв'язати історичний мате- ріал з сучасністю. Вони будуть без- племінними і на практичній роботі. Таким чином, читати книжки потріб- но вдумливо, не сподіваючись тільки на запам'ятовування окремих положень. Це й буде терпляча і наполеглива ленінська система навчання.

Самостійна робота над вивченням теорії — не самоціль, не навчання ради навчання. Вона покликана ви- ховувати такі кадри фахівців, загар- тованих борців, які б могли перетворити в життя велике вчення марксизму-ленінізму. Кожен вивчаю- чий повинен оволодіти не тільки пев- ною сумою знань в галузі мар- ксистсько-ленінської теорії і історії КПРС, але й марксистсько-ле- нінською методологією, діалекти- чним методом наукового вивчення, до- ження і пізнання навколишніх я- влень природи і суспільства. В сучас- ний період виключно велике значення має боротьба з усіма проявами бур- жуазної ідеології, з буржуазним на- ціоналізмом, ревізіонізмом, який є головною небезпечкою в сучасному комуністичному русі.

Оволодіваючи марксистсько-ленін- ською теорією потрібно навчитись ви- кривати суть ворожих, антимарксист- ських теорій і вести боротьбу з ни- ми, потрібно навчитись освітлювати марксистсько-ленінською теорією фак- ти і явища міжнародного і внутріш- нього життя.

Сьогодні весь радянський народ готується новими успіхами зустріти XXI з'їзд Комуністичної партії Ра- дянського Союзу. Це знаменні дні в житті партії і народу. XXI з'їзд накреслить шляхи дальшої боротьби за побудову комунізму в нашій країні, він буде важливою віхою в боротьбі народів за мир у всьому світі.

Вивчати твори класиків марксизму- ленінізму потрібно в тісному зв'язку з сучасністю, з завданнями, які ви- рішує наша партія і радянсь- кий народ. Всю роботу по вивч- енню теорії повинен виконувати бойовий, творчий хара- ктерний дух, конкретність, органічний зв'язок з практикою. Із вивчених теоретичних положень по- трібно навчитись робити відповідні практичні висновки.

Такого оволодіння марксизмом- ленінізмом вимагають від нас інте- реси Вітчизни. Таке вивчення по- винне з дня на день підвищувати ідейно-теоретичний рівень студентів, сприяти відмінному засвоєнню ними основ усіх наук, які вони вивчають.

У своїй пертій роботі над книгою треба завжди пам'ятати ленінський заповіт, що комуністом можна стати лише тоді, коли збагатиш свою пам'ять знанням всіх тих багатств, які створило людство.

Я. М. ШТЕРЕНШТЕЙН,
доцент кафедри
історії КПРС.

ПРО РЕОРГАНІЗАЦІЮ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ

(Продовження. Початок див.
на стор. 1-й)

Відділ в нашому університеті мало зв'язаний у своїй роботі з факультетами. Заочний відділ у нас існує дійсно як відділ, як щось відокремлене, відособлене від цілого. Тому ми вважаємо, що доцільно було б перевести заочний відділ по відповідних спеціальностях в підпорядкування деканів стаціонару. Декани повинні конкретно і щодня займатися заочним навчанням так само, як вони зараз займаються денним і вечірнім відділами. Ця реорганізація необхідна ще й тому, що треба вже зараз приступати до уніфікації навчальних планів як заочного, так і денного та вечірнього відділів.

Методи навчання на цих відділах можуть бути різними, але плани повинні бути однаковими, а не мати, як було досі, великий розрив не тільки в кількості годин, але й у дисциплінах. Учні плани і програми денних відділів треба переглянути і перебудувати з тим, щоб ввести нові дисципліни, а також більше уваги приділити самостійній роботі студентів.

Надалі наші випускники будуть направлятися на науково-практичну і на педагогічну роботу. В зв'язку з цим нам необхідно зміцнити матеріальну базу і оснащення наших лабораторій, кабінетів та майстерень найновішим обладнанням, розширити їх. Треба також розширити і поглибити наукову роботу. Необхідно домогатися для природничих факультетів створення проблемних лабораторій, ширше розвивати тематику господарських договорів, а також досліджень, що проводяться по держбюджету.

Очевидно, треба буде визначити твердий штат кафедр, незалежно від курсових годин, кількості спеціаль-

ств та студентів з тієї чи іншої спеціальності. Це допоможе поглибити науково-дослідницьку роботу.

Необхідно поліпшити викладання суспільних наук. Ставиться питання про те, щоб змінити порядок викладання суспільних наук: починати їх вивчення не з історії партії, а з філософії, потім викладати політекономію і, нарешті, на старших курсах, — історію КПРС. На старших курсах також ввести спецкурси з філософії, але вже з урахуванням тієї чи іншої конкретної спеціальності, з окремих проблем наукового комунізму, естетики, тощо.

В Одеському університеті цілком можливо і необхідно вже зараз організувати читання лекцій по окремих циклах для громадян міста та області.

Після доповіді ректора університету відбулося її обговорення. Виступаючи тт. І. М. Дузь, О. М. Смирнов, І. Г. Леонов, О. В. Богатський, М. І. Гаврилов, М. Е. Овандер, І. Є. Гришотенко, М. П. Савчук відзначили, що намічувана перебудова середньої та вищої освіти в нашій країні є новим яскравим проявом піклування Комуністичної партії та Радянського уряду про розвиток нашої школи. У своїх виступах товариші внесли цілий ряд пропозицій, які стосувалися реорганізації заочного відділу, проведення педагогічної та виробничної практики, перебудови вивчення соціально-економічних дисциплін, уніфікації навчальних планів, дальшого розвитку робіт по господарствах, міжфакультетських та міжвузівських зв'язків, розширення видавничої діяльності університету тощо.

Вчена Рада прийняла відповідне рішення.

У вересні цього року минуло 50 років дослідницької роботи і 70 років з дня народження доцента, кандидата історичних наук М. Ф. Болтенка.

Михайло Федорович почав свої польові археологічні дослідження під керівництвом проф. Одеського (тоді Новоросійського) університету Е. Р. Штерна на о. Березані. Ці дослідження в значній мірі розширили наші знання з історії Північного Причорномор'я. Під час розшуку на о. Березані М. Ф. Болтенко знайшов і дослідив шари, не відомі його попередникам, чим він істотний вклад у вивчення історії

нашого краю від часів римської колонізації до Київської Русі. Інтерес Михайла Федоровича до археологічних багатств острова Березань з роками поглиблювався. Не дивно тому, що вже після Великої Вітчизняної війни (1949—1950 рр.) саме йому було доручено керувати розкопками в селах Вікторівці та Рибаківці і на материк, біля о. Березань.

Крім того, Михайло Федорович протягом довгих років досліджував Усатівську культуру, яку він відкрив ще в двадцятих роках. Відкриття Усатівської культури допомогло нашій науці з'ясувати деякі особливості історичного процесу епо-

хи бронзи в Північно-західному Причорномор'ї.

Дослідник займався не тільки вузькою польовою археологією, а й етнографією, топонімією і педагогічною діяльністю. Михайло Федорович протягом багатьох років працював у вузах Одеси, де читав загальні та спеціальні курси з археології та стародавньої історії. Учні його можна зустріти в різних кінцях Радянського Союзу. Багато сучасних археологів, відомих за межами Радянського Союзу, починали свої польові дослідження під керівництвом М. Ф. Болтенка.

Доцент М. С. СИНІЦІН.

ІV МІЖНАРОДНИЙ З'ЇЗД СЛАВІСТІВ

(Нотатки делегата)

З 1-го по 10 вересня цього року в столиці Союзу Радянських Соціалістичних Республік Москві проходив четвертий міжнародний з'їзд славистів.

Традиція регулярного проведення з'їздів славистів закладена була в Празі, коли в 1929 р. тут відбувся I-й з'їзд. В 1934 році у Варшаві та Кракові пройшов II з'їзд, а в 1939 році мав відбутися в Белграді третій, роботі якого перешкодила фашистська навала.

Але в зв'язку з тим, що доповіді цього з'їзду були надруковані, прийнято вважати його за III з'їзд.

Після Великої Вітчизняної війни у Белграді відбулася міжнародна конференція славистів, яка й вирішила наступний з'їзд провести в Москві.

Московський конгрес славистів проходив під знаком дружби слов'янських народів, які стали на чолі побудови соціалістичного суспільства в своїх країнах. Його робота показала ту безмежну любов,

яка існує у представників інших народів до слов'янознавства.

Всього в роботі з'їзду брало участь біля 1500 осіб (з них 500 представників від 29 зарубіжних країн).

Слов'янські країни представлені були 254 делегати (найменше число делегатів було від Югославії — 26 осіб), за ними йшли Англія — 23 делегати, США — 20, Голландія — 17, Данія — 15, Австрія — 8, Канада та Фінляндія, по 4 делегати і т. д.

Одеса, слав'янські традиції якої сягають початків XIX століття, була представлена 7 делегатами (доцентами Г. А. Вязовським, І. Є. Гришотенком, І. М. Дузем, П. І. Збандуто, В. В. Мартиновим, А. А. Москаленком та автором цих рядків).

На конгресі працювало 3 секції: мовознавства, літературознавства та літературно-лінгвістична. Всього було заслухано й обговорено 1251 доповідь.

Після вступного слова акад. В. В. Віноградова, який окреслив завдання з'їзду, з вітальними промовами виступили віце-президент АН СРСР академік Островитянов, проректор Московського державного університету проф. Вовченко, від югославських славистів делегатів з'їзду привітав президент Сербської академії наук, вихованець Новоросійського (Одеського) університету академік О. Беліч, який закликав делегатів ще тісніше кріпити зв'язки між слов'янськими народами.

Голова чесько-словацької делегації академік Гавранек зупинився на тих славних слов'янських традиціях, якими так багата земля чеська, з гордині назвав імена тих чехів, які навчалися в Московському та Петербурзькому університетах і закінчив свою промову палким закликом: «За мир в усьому світі!».

«Ось вже майже 30 років, як збираються слависти на свої з'їзди, — сказав академік Т. Лер-Сплавінський (Польща), але вперше збираються вони в такій кількості. Після I-ї світової війни майже всі слов'яни одержали самостійну державність. Після другої світової війни всі слов'яни отримали небувалі можливості для свого економічного, політичного та культурного розвитку. Справа честі всіх вчених відстояти ці завоювання від сил реакції».

Академік В. Георгієв (Болгарія) звернув увагу присутніх на те, що останній конгрес значно відрізняється від попередніх в першу чергу тим, що тепер слависти складають велику та численну армію.

Дуже цікавим був виступ представника китайських славистів проф. Цю Цинь-хуа. Він нагадав присутнім, що ще в 1903 році на китайську мову була перекладена «Капитанская дочка» О. С. Пушкіна.

Доцент М. В. ПАВЛЮК.
(Далі буде).

В. о. редактора В. ФАЩЕНКО.

ДО УВАГИ СТУДЕНТІВ І ВИКЛАДАЧІВ

ПРИЙМАЄТЬСЯ
ПЕРЕДПЛАТА
НА ГАЗЕТУ

„ЗА НАУКОВІ КАДРИ“
НА 1958 РІК

Передплатна ціна на рік—8 крб.

Передплату приймають: від студентів—уповноважені на курсах, від викладачів—секретарі деканатів.

І. П. НІКІФОРЧУК.

ПРО НАШУ РОБОТУ В КОЛГОСПІ

140 студентів історичного факультету працювали в колгоспі ім. Благосева, збирали головним чином кукурудзу. Переважна більшість студентів семи бригад факультету працювала дружно і сумлінно. Біля 15 тисяч центнерів кукурудзи зібрані історики з 430 га.

Добре працювали студенти II курсу (6 бригада, керівники А. І. Нільве та І. А. Глінкін) бригада студентів I і II курсів (керівники З. В. Першина та І. П. Нікіфорчук), 3-я бригада студентів I курсу (керівники М. Ю. Раковський, Т. Є. Самборська, П. І. Воробей), 8-а бригада студентів III курсу.

На початку роботи перед студентами факультету не було поставлено конкретного завдання щодо норм і часу їх виконання. Це було однією з причин вкорінення в перші дні роботи принципу зрівнялівки, який особливо проповідувала А. І. Нільве. За загальними середніми показниками нерідко ховалися окремі лідари, які виступили проти наростання темпів збирання, підвищення продуктивності праці.

До яких наслідків призвела зрівнялівка, можна прослідкувати на прикладі роботи 6-ї бригади. За перші 8 днів бригада збрала 911 центнерів кукурудзи з площі 21,8 га, що становило обробленої площі 2,72 га і 114 центнерів зібраної кукурудзи на день. А коли із зрівнялівкою повели боротьбу, то результати роботи виявилися такими: за 11 наступних днів зібрано 1439 центнерів з площі 34,7 га, тобто за

день оброблялося 3,15 га при зборі врожаю 130,8 центнера.

В подальшому зрівнялівку в значній мірі вдалося ліквідувати. Цілий ряд студентів показали зразки виссопродуктивної праці. Так, якщо

мич, Туаєв, II курсу (крім вищеназваних) Тюміна, Маруліна, Бриг, Переверзева, Секерський, Степанов, Мельничук, Скроцький, Паршиков, Поглубко та інші, III курсу — Батуєв, Кухта, Мінеєв, Бензар, Хиль-

Група студентів II курсу історичного факультету.

більшість студентів щодня збирали в середньому по 0,17—0,18 га на день, то студенти II курсу Чечівна, Постольський, Шурапов збирали за день по 0,32 га. Добре працювали і студенти I курсу Негудихата, Цесарук, Щуровський, Волошин, Хи-

ніченко, Ліповченко, Донченко, Воробай, Молдованова та інші.

Правління колгоспу відзначило хорошу роботу студентів історичного факультету взагалі, а 30 студентів які працювали найкраще, преміювало цінними подарунками і книгами,